

Onderwerp

Voorkoming dwangarbeid productieketens zonnecellen

Kern mededeling:

Met de Mededeling Voorkoming dwangarbeid productieketens zonnecellen wordt invulling gegeven aan de ter zake op 21 juni 2021 door Provinciale Staten ingediende motie.

Mededeling:

Mede op basis van de beantwoording van de schriftelijke vragen van de ChristenUnie over 'foute zonnepanelen' (#2785124), waarin niet kan worden uitgesloten dat in Flevoland zonnepanelen worden toegepast met grondstoffen uit China, die van dwangarbeid door Oeigoeren afkomstig zijn, hebben Provinciale Staten op 21 juni 2021 de motie 'Voorkom dwangarbeid productieketens zonnecellen' (#2809408) aangenomen die oproept om:

- in overleg met andere provincies en het Rijk te onderzoeken op welke manier voorwaarden gesteld kunnen worden aan de partijen die duurzame energieprojecten in Flevoland realiseren.
- voor duurzame energieprojecten waarbij de provincie (mede)opdrachtgever is, maximale inspanning te leveren om dwangarbeid in de productieketen te voorkomen.

Uitvoering van de motie

Aan deze motie is op de volgende wijze uitvoering gegeven. De problematiek is in IPO-verband aan de orde gesteld. De zorgen zijn gedeeld over mogelijke Oeigoerse dwangarbeid in de productieketen van zonnepanelen. Er zijn verschillende acties genomen die op provinciaal, nationaal en Europees niveau worden uitgevoerd, zie hieronder. Als provincie(s) blijven we deze acties volgen en ons hiervoor inspannen. Daarmee vertrouwen we op passende wijze invulling te hebben gegeven aan de motie en beschouwen die daarmee als afgedaan.

Acties op nationaal en Europees niveau:

- Het Rijk pleit in relevante internationale fora voor toegang van onafhankelijke waarnemers tot potentiële probleemgebieden zoals Xinjiang.
- De Nederlandse zonne-energiesector, waaronder Brancheorganisatie Holland Solar, heeft het probleem opgepakt samen met de Europese brancheorganisatie Solar Power Europe, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de minister van Handel en Ontwikkelingssamenwerking en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, waarbij de eerste focus ligt op de inzet op meer transparantie in de verschillende grondstoffenketens in de sector zodat in de toekomst met meer zekerheid kan worden bepaald wat de herkomst is van bepaalde onderdelen in een zonnepaneel.
- De SER, het Rijk, Brancheorganisatie Holland Solar en andere partijen werken samen aan het opstellen van Internationaal MVO-convenant voor hernieuwbare energie. Hiermee kunnen risico's op het gebied van mensenrechten en milieu in de toeleveringsketens worden aangepakt. Bedrijven die het convenant ondertekenen, committeren zich aan het implementeren van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de beginselen voor mensenrechten en bedrijfsleven van de Verenigde Naties. Als het convenant gereed is zet Brancheorganisatie Holland Solar zich er voor in dat zoveel mogelijk bij haar aangesloten zonne-energiebedrijven dit convenant ondertekenen.

Registratienummer

3037913

Datum

9 januari 2022

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Fackeldey, J.A.

Gaal, G. van

Lijst ingekomen stukken

Provinciale Staten

26 januari 2023

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

3037913

- De Europese Commissie heeft op 14 september 2022 een wetgevingsvoorstel gepresenteerd om met dwangarbeid vervaardigde producten op de Europese markt te verbieden. In het voorstel beoordelen de nationale autoriteiten risico's op dwangarbeid en starten onderzoeken naar producten waarvoor gegronde vermoedens bestaan dat zij met dwangarbeid zijn vervaardigd. Zij kunnen informatie opvragen en controles en inspecties verrichten bij bedrijven, ook buiten de Europese Unie. Als is vastgesteld dat een product door dwangarbeid is gemaakt, mag het niet in de Europese Unie worden verkocht of worden geëxporteerd. Als het product al op de markt is, moet het uit de handel worden genomen. Het voorstel van de Europese Commissie dient nog door het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie te worden goedgekeurd.

Acties op provinciaal niveau (voor projecten waarbij de provincie (mede)opdrachtgever is):

- Er is door provincies gekeken of eisen van zonnepanelen zonder dwangarbeid in Europese aanbestedingen meegenomen kan worden. Gezien het feit dat het lastig te bepalen is waar het silicium vandaan komt is het juridisch ingewikkeld om hierover harde eisen te stellen aan leveranciers. Het uitsluiten van leveranciers bij Europese aanbestedingen, zonder hard bewijs van mensenrechtenschending of juridische veroordeling voor strafbare feiten, is aanbestedingsrechtelijk niet haalbaar.
- Het huidige inkoopbeleid van provincie Flevoland (Inkoop- en aanbestedingsbeleid provincie Flevoland 2017) biedt al ruimte voor verbetering van transparantie van de keten, door bij voorkomende gevallen van aanbesteding van het plaatsen van PV-installaties het aspect Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) als eis of subgunningscriterium op te nemen.
- In de herijking van het inkoopbeleid van de provincie Flevoland, waarover besluitvorming is gepland in het 3e kwartaal van 2023, worden in het hoofdstuk Ethisch Inkopen MVOI-criteria (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven & Inkopen) opgenomen. Eén van deze criteria is Internationale Sociale Voorwaarden (ISV). Het voornemen is om in het concept-inkoopbeleid op dit punt de volgende onderdelen te benoemen:
 - Hantering van standaardbepalingen in de algemene voorwaarden die toezien op de naleving van de Internationale Sociale Voorwaarden en aanpassing standaard-sjablonen, zodat eisen/voorwaarden voor Ethisch Inkopen waar mogelijk/nodig worden opgenomen in aanbestedingen en contracten.
 - Voor dertien risicosectoren, waaronder 'Energie', die door het internationale karakter van de ketens vaak te maken hebben risico's op het gebied van Ethisch Inkopen, wordt bij aanbestedingen verkend of hierin extra afspraken moeten worden gemaakt t.a.v. de omgang met deze risico's.
 - Bij aanbestedingen voor de bedrijfsvoering van de eigen organisatie kunnen nadere contractvoorwaarden en (leveranciers)gedragscodes worden toegepast. De te contracteren partij kan worden gevraagd inzage te geven in de manier waarop hij eventuele risico's op het gebied van Ethisch inkopen beheerst. De bewijslast ligt bij de leverancier. Op deze wijze wordt aangetoond dat ze mensenrechten respecteren conform de 'UN Guiding Principles' en de OESO-richtlijnen.
 - In het hoofdstuk Ethisch Inkopen zal met een voetnoot worden verwezen naar de motie 'Voorkoming dwangarbeid productieketens zonnecellen'.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Motie Voorkom dwangarbeid productieketens zonnecellen	2809408	Ja
Antwoorden Statenvragen - CU- foute zonnepanelen	2785124	Ja

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Artikel 21.c van Reglement van Orde Provinciale Staten van Flevoland

Motie nr.: 1

(In te vullen door de griffier)

Onderwerp: Voorkom dwangarbeid productieketens zonnecellen

Agendapunt: 10

Aan de voorzitter van Provinciale Staten

Provinciale Staten van Flevoland

In vergadering bijeen op: 9 juni 2021

Constateerende dat:

- Uit onderzoek van het consultancybureau Horizon Advisory blijkt dat bij de productie van zonnepanelen sprake is van wijdverbreide dwangarbeid door Oeigoeren, aldus een artikel in het Financieel Dagblad van 7 april 2021;
- Nagenoeg alle grote Chinese zonnepaneelfabrikanten contracten hebben met verdachte grondstoffenleveranciers;

Overwegende dat:

- Ook in Flevoland mogelijk projecten zijn of worden aangelegd met 'fout' bestempelde merken;
- Er tot nu toe geen toezicht is op de herkomst van panelen waarmee zonneparken in Flevoland gebouwd worden;
- GS Flevoland op 25 mei 2021 n.a.v. schriftelijke vragen van de ChristenUnie bevestigt dat nu niet kan worden uitgesloten dat de herkomst van zonnepanelen uit de betreffende regio Xingjiang afkomstig zijn;

Van mening dat:

- We niet weg mogen kijken van de onderdrukking, dwangarbeid en genocide op Oeigoerse minderheid;
- We gezien de ernst van deze situatie en de vele zonnepanelen die nu op vele plaatsen worden gemonteerd het zaak is om als overheid niet af te wachten;

Spreken uit:

- Het onacceptabel te vinden als ten behoeve van opwekking van duurzame energie in Flevoland op enigerlei wijze zonnepanelen worden gebruikt waarbij sprake is van dwangarbeid en/of onderdrukking;

☐ Verzoeken het college (dictum) / ☒ X Dragen het college op (dictum) / ☐ Spreken uit (dictum)

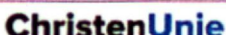
- In overleg met andere provincies en het Rijk te onderzoeken op welke manier voorwaarden gesteld kunnen worden aan de partijen die duurzame energieprojecten in Flevoland realiseren, om dwangarbeid in productieketens te voorkomen en dit als onderdeel van ons beleid op te nemen in het inkoopbeleid;
- Voor duurzame energieprojecten waarbij de provincie (mede)opdrachtgever is, maximale inspanning te leveren om dwangarbeid in de productieketen te voorkomen;
- PS hierover zo spoedig mogelijk en uiterlijk op 1 januari 2022 te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Naam initiatiefnemer: A.T. Baas (ChristenUnie), S. V. Vrouwenfelder (GroenLinks), W.F. Mulckhuijse (SP), A.M. Khedoe (DENK)

Handtekening initiatiefnemer:

De motie wordt ondersteund door:

PARTIJ	NAAM ONDERTEKENAAR	HANDTEKENING
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		
		

Stemverhouding	Voor	Tegen
Totaal		
JA21	5	—
VVD	6	6
PVV	3	3
GroenLinks	4	—
CDA	3	2
PvdA	3	—
ChristenUnie	3	—
SP	2	—
50PLUS	2	—
D66	2	—
PvdD	2	—
SGP	1	—
GO	1	—
Forum voor Democratie	1	—
DENK	1	—
	28	11
De motie is:	Aangenomen	Verworpen

Aldus besloten in de openbare vergadering van Provinciale Staten van 9 juni 2021.

Statengriffier,
mr. A. Kost

Voorzitter,
L. Verbeek

PROVINCIE FLEVOLAND

Provinciale Staten
D.t.v. de Griffier
INTERN

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265

Fax
(0320)-265260

E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

Verzenddatum
26 MEI 2021

Bijlagen
1

Uw kenmerk

Ons kenmerk
2785124

Onderwerp

Antwoorden Statenvragen - CU - Foute zonnepanelen

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de antwoorden op de schriftelijke statenvragen van de Statenfractie van de ChristenUnie over foute zonnepanelen zoals ingediend op 14 april 2021. Het college van Gedeputeerde Staten heeft de antwoorden op deze vragen vastgesteld op 25 mei 2021.

Wij verzoeken u de statenleden in kennis te stellen van de vragen en antwoorden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris, de voorzitter,

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer

Bezoekadres
Visarenddreef 1
Lelystad

Schriftelijke statenvragen van de Statenfractie van de ChristenUnie over foute zonnepanelen, ingediend op 14 april 2021, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 25 mei 2021 (2785137).

Inleiding ChristenUnie: In de afgelopen week bereikte ons, via het Financieel Dagblad (7-4-2021), het nieuws dat: na onderzoek van Horizon Advisory blijkt dat in de Chinese grondstoffenindustrie voor zonnepanelen sprake lijkt te zijn van wijdverbreide dwangarbeid door Oeigoeren; en dat nagenoeg alle grote Chinese zonnepaneel-fabrikanten contracten hebben met verdachte grondstofleveranciers. Er ook in Flevoland mogelijk zonneparken worden of zijn aangelegd met 'foute' zonnepanelen van de betreffende fabrikanten;

Daarom stellen wij de volgende vragen:

1. Heeft u kennisgenomen van het artikel 'Ophef over gebruik 'foute' Chinese zonnepanelen' uit het Financieel Dagblad (7-4-2021)?

Antwoord: Ja.

2. Bent u het met de ChristenUnie eens dat het absoluut onacceptabel is als de provincie Flevoland (indirect) moderne slavernij faciliteert?

Antwoord: Ja.

3. Zijn er in de provincie Flevoland zonneprojecten gerealiseerd waarbij de gebruikte zonnepanelen geproduceerd zijn door slaven?

Antwoord: Het is op dit moment niet met zekerheid te zeggen of een zonnepaneel dat waar ook ter wereld wordt geproduceerd, zonnecellen bevat die zijn gemaakt met poly-silicium uit de betreffende regio Xingjiang.

4. Welke inspanningen heeft het college al geleverd om ervoor te zorgen dat de zonnepanelen die gebruikt worden voor de gemeentelijke/provinciale zonneprojecten van goede herkomst zijn?

Antwoord: Het is in eerste instantie aan de Nederlandse zonne-energiesector en de brancheorganisatie om zich in te zetten voor meer transparantie in de verschillende grondstoffenketens in de sector zodat in de toekomst met meer zekerheid kan worden bepaald wat de herkomst is van bepaalde onderdelen in een zonnepaneel. Inmiddels hebben 175 grote bedrijven uit de internationale zonnesector een verklaring getekend waarmee zij zich tegen dwangarbeid keren en zich eraan committeren om hun ketens vrij te maken van dwangarbeid. Mede naar aanleiding van deze kwestie wil de sector een systeem van 'tracking and tracing' van de grondstoffen voor zonnepanelen zo snel mogelijk ontwikkelen en implementeren. Hierover worden door de sector in Nederland momenteel gesprekken gevoerd met de ministeries van Buitenlandse Zaken en van Economische Zaken en Klimaat.

5. Kunt u uitsluiten dat bij toekomstige zonneprojecten in de provincie Flevoland dit soort 'foute' zonnepanelen worden gebruikt?

Antwoord: De zonne-energiesector heeft op dit moment nog geen systeem voor 'tracking and tracing' van de grondstoffen voor zonnepanelen. Mede naar aanleiding van deze kwestie wil de sector zo snel mogelijk een dergelijk systeem ontwikkelen en implementeren. Zodra dit systeem er is kunnen er maatregelen worden genomen die het gebruik van 'foute' panelen tegengaan en zo mogelijk uitsluiten.

6. Zo niet, Bent u bereid om met medeoverheden en bracheorganisaties hier afspraken over te maken?

Antwoord: We volgende ontwikkelingen nauwgezet. Indien blijkt dat deze ontwikkelingen tot onvoldoende voortgang zouden leiden zijn we zeker bereid in overleg te treden met andere overheden en de brancheorganisatie om tot nadere afspraken te komen.